

MAATALOUS

Fosfori alkaa loppua maailmasta. Olemassa olevaa fosforia ei pidä heittää hukkaan tai päästää kertymään sinne, minne se ei kuulu. LUOMUTILALLINEN JUHA RAININKO

KARI SALONEN

JÄRKIHANKE

Tekoja monimuotoisuuden ja ympäristön hyväksi

Järki on Baltic Sea Action Groupin sekä Luonnon- ja riistanhoitosäätiön yhteinen hanke. **Tavoitteena** on edistää maa- ja metsätalouden järkeviä ratkaisuja vesien suojelemaan ja luonnon monimuotoisuuden hyväksi. **Rahoittajina** muun muassa Sophie von Julinin säätiö, Louise ja Göran Ehrnroothin säätiö sekä Suomen Kulttuurirahasto. **Järki-iskuja** julkaistaan säännöllisesti www.jarki.fi -sivustolla. **Tuorein** isku Lantavoimaa avattiin tänään. Yksitoista edellistä iskua löytyvät hankkeen nettisivuilta. Ne käsittelevät muun muassa ravinteiden kierrätystä, vesitaloutta, ilmastonmuutosta, kasvipeitteisyyttä ja kanalintujen metsästystä.

"Luomuviljelijät ottavat broilerinlantaa ja joidenkin yhteistyötilojen kanssa sitä vaihdetaan rehuun. Hyvä kiertää", sanovat broilerituotantoon keskittyneet Heikki Laaksonen ja Eeva Korimäki. Vuoden aikana tilalla kasvaa yli miljoona broileria. Lantamäärä on merkittävä.

Broilerinlanta antaa kasvuvoimaa peltoon

Lantayhteistyön kallein lenkki on logistiikka.

MARTTILA

Marttilalaiselta Laakosten broileritilalta lähtee yli kaksikymmentä rekallista broilereita kuusi kertaa vuodessa. Turpeeseen sekoitettua lantaa syntyy lähes saman verran.

Kaikkea lantaa ei tarvita tilan omilla pelloilla, joten sitä riittää myös lähiseudun kasvinviljelytiloille.

Vastaanottajat järjestävät itse lannan kuljetuksen. Joillekin tiloille on matkaa runsas parikymmentä kilometriä.

Logistiikka onkin yhteistyön kallein lenkki. Lisäksi tarvitaan hyvä kalusto lannan levitykseen.

Levitys kelin mukaan

Yksi Laakosten broilerinlannan vastaanottajista on 15 kilometrin päässä oleva Rainingon luomutila.

"Emme ole käyttäneet väkiloitettua lantaa pariin kymmeneen vuoteen. Siirryimme luomuun 1995", Juha Raininko kertoo.

Tilan pellot ovat Paimionjoen rantamaisemissa. Niiden fosforitaso on alhainen.

Lannan syyslevitys saatiin tänä vuonna tehtyä hyvissä ajoissa elokuussa.

"Lantaa levitetään keväisin

Kari ja Juha Raininko levittävät lähitilalta saamaansa broilerinlantaa pelloilleen. Kuljetus- ja levityskustannukset ovat isot, joten ajoitus ja kuljetustehokkuus on tärkeää. Selvää on kuitenkin, että broilerinlannassa olevat ravinteet sekä lantaan sekoitettu turve edistävät maan pieneliötoimintaa.

ja syksyisin. Kelit sanelevat tarkemmat ajankohdat. Ravinteita ei ole vara päästää valumaan vääriin paikkoihin", Raininko sanoo.

Broilerin kuivalanta on erityisen fosforipitoista. Joidenkin laskelmien mukaan kuutiosta broilerinlantaa on fosforia yli kuuden euron edestä.

"Fosfori alkaa loppua maailmasta", Raininko muistuttaa. "Olemassa olevaa fosforia ei pidä heittää hukkaan tai päästää kertymään sinne, minne

se ei kuulu. Arvokasta tavaraa kannattaa kierrättää." Kuorma, kuljetus ja levitys ovat onnistuneen lantayhteistyön avainkysymyksiä. Ne

YHTEISTYÖSSÄ

Laaksonen broileritila

Eeva Korimäen ja **Heikki Laaksonen** broileritila Marttilassa. **Broilerituotanto aloitettu** 1987, nyt 1,75 miljoonaa broileria. **Kotitilat Korimäki**, joka on ollut suvussa vuodesta 1681 ja Kraappala, joka on ollut suvussa vuodesta 1930.

Rainingon luomutila

Kari ja Juha Raininko Rainingon maatalousyhtymä. **Isohallin tila** Liedon Inkoisten kylässä. **Sukupolvenvaihdos 1987**, tila on ollut suvussa vuodesta 1946. **Luomutila vuodesta 1995** lähtien. **Urakointia sekä** kasvinviljelyä, muun muassa kevävehnä, ruis, herne, seosvilja sekä vuodesta 2009 kvinoa.

Lantayhteistyö Laakosten tilan kanssa sujui.

"Ajoitusta helpottaa suuresti, että broileritilalla on säilytyspaikka lannalle."

"Järjestämme kuljetuksen, kun broileritilalta tulee tietoa, että varasto on täynnä. Kun autot tilataan, hoidamme isomman erän kerrallaan. Levityksen sujuvoittamiseksi olemme hankkineet uuden levitysvaunun."

Vain osa omille pelloille **Heikki Laaksonen** ja **Eeva Korimäki** aloittivat sikatilallisina, mutta ovat nyt keskittyneet broilerituotantoon.

"Välillä oli myös kalkkunoita ja betonialan yrittäjäyhtymä", Laaksonen kertoo.

Sianlietettä on ajettu peltojen ravinteiksi vuosikymmenet, joten fosforipitoisuus on muutamilla lohkoilla vieläkin korkealla.

Osan broilerinlannasta käytetään tilan omilla pelloilla, mutta sitä tulee yli oman tarpeen.

"Kaksi kolmasosaa broilereiden käyttämästä rehuvehnästään saadaan omilta pelloilta, mutta ostamme sitä myös jonkin verran muilta. Yhteistyötä on siis suuntaan ja toiseen", Laaksonen sanoo.

Tavallinen ja luomu Rainingoilla broilerinlanta antaa hyvää kasvuvoimaa. Tyypeä ja fosforia tarvitaan kasvien ravinteiksi. Vähintään yhtä

tärkeää on lannan koostumus ja levitettävyyttä.

Juha Raininko korostaa, että turpeeseen sekoittuneet ravinteet parantavat peltomaan humuspitoisuutta ja tuovat luomupeltoihin elintärkeää pieneliötoimintaa.

"Se on olennaista luomuviljelyssä, joka on työläästä. Esimerkiksi väkilannoitesäkit olisivat helpompia liikutella ja käsitellä kuin broilerinlantakuormat. Luomutilalla tehdään paljon enemmän mekaanista työtä kuin tavanomaisella kasvinviljelytilalla", Raininko pohtii lähes parinkymmenen vuoden kokemuksella.

"Kun aloitimme, moni piti luomuviljelyämme kummallisena. Onneksi esimerkiksi lantayhteistyö tavanomaisen ja luomutilan välillä onnistuu. Toivottavasti se on mahdollista myös tulevaisuudessa", Raininko sanoo ja viittaa puheisiin patterointimääräysten muuttamisesta.

Saman toivomuksen heittävät myös Korimäki ja Laaksonen.

Jos ylimääräisessä broilerinlannassa olevia ravinteita ei päästä kierrättämään, niistä voi tulla ongelma. Ei ole järkevää levittää liikaa lantaa peltoihin, joissa jo on korkea fosforipitoisuus.

Samaa mieltä ovat varmasti lantayhteistyötä rakentaneiden tilojen rantoja huuhtelevan Paimionjoen kalatkin.

HIA SJÖBLÖM

Isoissa yksiköissä aarteesta voi tulla ongelma

Kotieläinten lantaa syntyy Suomessa vuosittain noin 20 miljoonaa tonnia.

Jos se jaettaisiin tasan, lantaa levitettäisiin 10 tonnia jokaiselle viljelijälle hehtaarille.

"Kysyntä ja tarjonta eivät kuitenkaan aina kohtaa. Yhdelle lantavuori voi olla ongelma, kun toiselle ravinteet tulisivat tarpeeseen. Hyvä yhteistyö on paras tie ratkaisuun", Järkilanta-hankkeen projektikoordinaattori **Kaisa Riiko** sanoo.

Riikon mukaan maataloudrakennemuutos, joka vie maataloutta kohti suurempia

» Isoissa kotieläinyksiköissä syntyy niin paljon lantaa, että ne eivät mahdu omille pelloille.

kotieläinyksikköjä, synnyttää tarpeen etsiä hyviä yhteistyömuotoja tilojen välille.

Kahden tai usean tilan yhteistyöä

Isoissa kotieläinyksiköissä syntyy niin paljon lantaa, että ne eivät mahdu omille pelloille.

"Kahden tilan yhteistyö voi

olla toimivaa. Yhä isommat eläinyksiköt pakottavat kehittämään myös usean tilan yhteistyöratkaisuja."

"Monia hyviä malleja on jo löytynyt, mutta kehittämisen varaa on aina", Riiko sanoo.

Kuljetukset ja kuormaukset ovat isoja kustannustekijöitä lantayhteistyössä.

Tilannetta helpottaa, jos lanta on mahdollista kuljettaa levitysohjelmaan odottamaan oikeaa levitysaikakohdaksi jo etukäteen.

Paikallisia ratkaisuja etsimään

Riiko kehottaa etsimään paikallisia ratkaisuja.

Hän muistuttaa, että lannassa liikkuvat ravinteet ovat arvokasta tavaraa, joiden pitäisi päätyä pelloille.

"Toivottavasti ravinteiden kierrättämisen tärkeys pidetään mielessä."

"Nyt jo törmää jatkuvaan

epätietoisuuteen määräyksistä, joilla säännellään, millaisten tilojen välillä lantayhteistyö ylipäätään on mahdollista.

"Kuviot muuttuvat täysin, jos päätetään rajoittaa luomu- ja tavanomaisen tilan mahdollisuuksia lantayhteistyöhön. Myös puheet patterointisääntösten muutoksista jarruttelevat yhteistyötä."

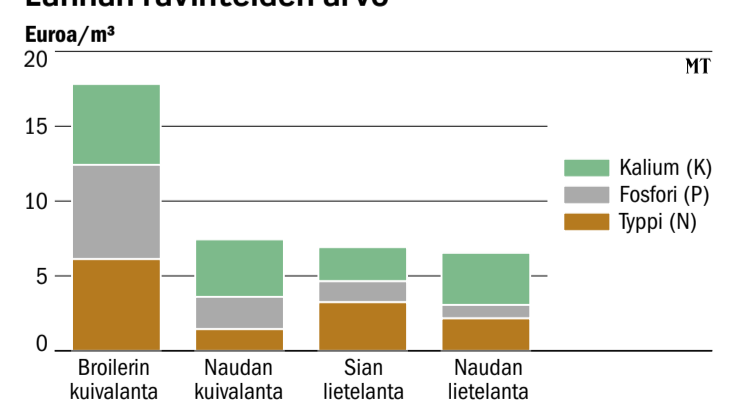
Riiko korostaa, että tilojen yhteistyöllä voidaan ratkaista iso osa lantaravinteiden kierrätyksestä.

Yhä kasvavat yksiköt ja kotieläintuotannon keskittymät

ovat merkittäviä kustannustekijöitä.

Rainingoilla on kokemusta urakoinnista, jota he tekevät yhä jonkin verran.

Lannan ravinteiden arvo

Ravinteiden hinnat on laskettu näillä väkilannoitteiden arvoilla: kaliumkilo 1,2 euroa, fosforikilo 1,8 euroa ja typpikilo 1,2 euroa. Lantojen ravinnesisällöt perustuvat taulukkoarvoihin. Todellinen ravinnesisältö selvää tilakohtaisessa lanta-analysissä.

HIA SJÖBLÖM